známné opory, kterou jí podává přepracovaný výklad třetího vydání Staub-Piskova komentáře k obchodnímu zákoníku (srv. zejm. stať Pollakovu k čl. 111 obch. zák., str. 455—474, kde je přihlédnuto také k několika starším rozhodnutím našeho N. s.). Nijak nepodceňujeme při tom fakt, že toto dílo bylo a je doposud nejvíce užívanou pomůckou z oboru práva obchodního v soudní praxi. Je proto naléhavým úkolem právních teoretiků, aby se pokusili přispěti judikatuře důkladným zpracováním sporného problému, z něhož by mohla čerpati spolehlivý podklad pro svoje závěry. Že jde o úkol velmi důležitý, dokazuje nejlépe zmíněný nový komentář, neboť ani v něm neubránili se autoři příslušných statí při zásadním pojetí societním četným rozporům a nedůslednostem (srv. na př. již u čl. 85, § 3: »Für das Gebiet des Wechselrechtes stellen die zwischen denselben Personen unter verschiedenen Firmen bestehenden Handelsgesellschaften zwei verschiedene Personen (sic!) dar.«) Jejich rozbor a kritiku podáme v jiné práci.

E. J. Haas:

POKUD MŮŽE ODPŮRČÍ NÁROK BÝTI UPLATNĚN I PRO VÝŽIVNÉ DOSUD NESPLATNÉ.

I. Rakouský nejvyšší soud byl při řešení uvedené otázky dosti liberální (Gl. U. 10.918, 15.612 a n. F. 2635, Ehrenzweig II/1, 1928, § 411-II, str. 707).

II. Náš Nejvyšší soud nepřipustil odpůrčí nároky pro pohledávky na výživném sice pravoplatně přiznané, avšak v době podání žaloby (resp. alespoň v den vynesení rozsudku I. instance dle § 406 cřs.) ještě nesplatné (rozh. z 20. ledna 1934, R I 1284/33, Vážný č. 13.200), takže bylo zejména vyloučeno odporovati žalobou i pro částky výživného, splatné v době jednoho roku po dni vynesení rozsudku I. instance, tedy na základě rozsudku jinak způsobilého k exekutivnímu zajištění.

Vzhledem k této praksi byl odpůrčí věřitel více méně odkázán na to, aby svoje nároky uplatňoval námitkou dle § 11 odp. ř. za rozvrhového řízení, což také doporučuje Dittrich, Der Unterhaltungsanspruch im Anfechtungsverfahren, Richterzeitung XVIII/11. Zmíněný postup ovšem má nevýhodu, že věřitel jest odkázán na to, aby vyčkal, až se jinému exekučnímu věřiteli zlíbí, provésti exekuční řízení do důsledku, což za platnosti vládních nařízení o přerušení exekucí proti zemědělcům a nezaměstnaným mnohdy by odpůrčímu věřiteli v dohledné době nepomohlo.

III. Rozhodnutím ze dne 15. května 1936, Rv I 475/35, Vážný 15.204, a ze dne 4. prosince 1936, Rv I 2068/36 změnil Nejvyšší soud však poznovu svůj dosavadní názor a zaujal nyní stanovisko vyhovující zájmům odpůrčích věřitelů oprávněných k alimentaci.

Rozhodnutím Nejvyššího soudu Vážný č. 15.204 bylo vyhověno odpůrčí žalobě o obsahu, že žalovaný jest povinen trpěti pod exekucí, aby žalující vedl k uspokojení resp. zajištění svého vykonatelného nároku exekuci uhražovací k vydobytí splatných alimentačních splátek a exekuci zajišťovací ohledně vyživovacích splátek splatných do doby jednoho roku po dni vyhlášení rozsudku první instance.

V rozhodnutí ze 4. prosince 1936, Rv I 2068/36 jde o případ, kde byla na blízkou osobu převedena nemovitost, patřící nemanželskému otci, odsouzenému k placení výživného nemanželskému dítěti. 7leté dítě odporovalo

tomuto převodu nemovitosti a navrhovalo, aby bylo uznáno právem, že blízká osoba jest povinna trpěti, aby nemanželské dítě vedlo a) exekuci uhražovací pro splatné již splátky výživného, tedy po Kč 150.— měsíčně pro dobu prvních 6 roků života žalobce, dále po Kč 200.— měsíčně po dobu až do dne vynesení rozsudku I. instance a b) exekuci zajišťovací pro splátky per Kč 200.— měsíčně splatné po dni vynesení rozsudku I. instance až do dne dovršení 10. roku věku dítěte a pro splátky per Kč 250.— měsíčně až do onoho dne, kdy bude dítě se moci vyživovati samo, nejméně však do dne dovršení 18. roku věku dítěte, to vše do 14 dnů na nemovitosti v pořadí knihovní poznámky žaloby a v knihovním pořadí před knihovními právy, jimž rovněž odporováno, ostatních žalovaných příbuzných žalované blízké osoby.

Tato změna prakse by mohla vésti k podivuhodným následkům: Odporovatelné jednání žalovaného by mohlo býti nyní vlastně radostně vítáno věřiteli s dosud ani splatnou ani zajistitelnou vykonatelnou pohledávkou, tedy zejména věřiteli s pohledávkami výživného. Dosud musili nečinně přihlížeti, když povinný podstupoval nové závazky, na jejichž základě se stávaly alimentační pohledávky pochybnějšími, neboť dlužníku ovšem ne mohlo býti zabráněno na př., aby si opatřil nový úvěr k dalšímu provozování svého hospodářství, které pak bylo hypotekárně zatíženo. Vymáhající věřitel byl odkázán na to, aby od případu k případu vedl exekuci pro dozrávající exekuční splátky, při čemž za pokračujícího zadlužení majitele nemovitosti, jak bylo pravidlem v poslední době, přirozeně další splátky byly zajištěny v stále nevýhodnějším pořadí. Nyní však, jakmile vymáhající věřitel by zjistil jediný odporovatelný případ zatížení, prodeje atd., obzvláště nemovitého jmění dlužníka, může dosáhnouti knihovního zajištění celé své pohledávky v knihovním pořadí poznámky odpůrčí žaloby, tedy zejména pokud se týče ještě nesplatných částek svého vyživovacího nároku, i když přesahují dobu 1 roku.

Tento důsledek dokazuje, že stanovisko Nejvyššího soudu ve shora uvedeném rozsudku ze 4. prosince 1936 není snad úplně správné. Neboť vymáhající věřitel by takto získal nesmírně mnoho odporovatelným jednáním dlužníka, více než to, co by mu ušlo. Podobnou praksi by nebylo možno uvésti v soulad s úmyslem zákonodárce, kterému přece jen šlo o to, aby vymáhajícímu věřiteli byla vyhražena možnost, domáhati se svého práva tak, jakoby odporovatelného jednání tu vůbec nebylo. Nikdy však dlužník neměl býti přímo potrestán za svoje jednání tím, že vymáhající věřitel jeho jednáním šmahem nabývá nároku k zajištění budoucích pohledávek, jinak nezajistitelných.

Ovšem by bylo možno namítati snad ze stanoviska § 407 cřs., že zákon přímo předvídá možnost zajištění budoucích splátek v případě zhoršení se majetkových poměrů povinného. Avšak zákon v tomto ohledu v těchže místech přímo diskriminuje alimentační nároky v jejich poměru k nárokům dle §§ 1325—1329 o. z. a odpírá alimentačním nárokům žalovatelný nárok na zajištění, pokud se týče splátek splatných po uplynutí jednoho roku. Žalovatelný nárok na zajištění celé renty přiznává výslovně jen pohledávkám z titulu náhrady škody. Důvod je ovšem ten, že výše nároku na náhradu škody plyne jedině ze zjištěných osobních poměrů oprávněného, které mají zůstati nezměnitelným základem pro budoucnost, kdežto výše výživného se řídí podle majetkových poměrů povinného, jaké jsou v do-

bě plnění jednotlivých dávek, kteréžto poměry jsou změnitelné. Jelikož každé rozhodnutí o výživném jest vysloveno rebus sic stantibus, nebylo by logické zavázati povinného k zajištění závazku více méně neurčitého. Postavení oprávněného jest zajisté dosti chráněno ustanoveními alimentačního zákona č. 4/31 Sb. z. a n., zejména jeho trestními sankcemi, takže tu není důvodu k tomu, aby prakse nyní zavedla nové zajišťovací možnosti přes rámec možností, platný pro exekuci k zajištění alimentů.

Leopold Kettner:

ADVOKÁT JAKO OBHÁJCE PŘED VOJENSKÝM SOUDEM.

Stává se často, že advokát jest ustanoven vojenským trestním soudem jako obhájce ex offo. V takových případech jest často bezradný, poněvadž na universitě není přednášek o vojenském trestním právu a mnohdy ani v kanceláři vojenský trestní zákon nemá. A právě u vojenského soudu jest výstižná obhajovací řeč mnohem důležitější než u občanského trestního soudu, poněvadž dva přísedící jsou laikové. Chci proto stručně probrati nejdůležitější odchylky vojenského trestního práva od občanského trestního práva.

I.

Vojsko mělo vždy své zvláštní trestní předpisy. Těmito předpisy byly od počátku nového věku ve střední Evropě válečné články, které určovaly tehdejším námezdním vojskům jejich povinnosti a tresty za jich neplnění. Při vstupu do vojska přísahal žoldnéř na válečné články a tím se podroboval povinnostem a trestům, jak byly ustanoveny v oněch článcích. V bývalém Rakousko-Uhersku udržely se válečné články až do jeho rozpadnutí, ale přestaly býti trestními zákony již v roce 1855, kdy vešel v účinnost vojenský trestní zákon, dosud v naší republice platný.

Vojenský trestní zákon má 799 paragrafů a jest rozdělen na pět dílů. První díl obsahuje všeobecná ustanovení, druhý díl jedná o vojenských zločinech a přečinech, třetí díl (který skoro celý byl zrušen zákonem na ochranu republiky) o zločinech proti válečné moci státu, čtvrtý díl o obecných zločinech a pátý díl o obecných přečinech. Nevojenské právníky zajímá vlastně pouze první a druhý díl, vzhledem k tomu, že ustanovení čtvrtého a pátého dílu jsou skoro totožná s ustanoveními občanského trestního zákona, s výjimkou zločinu a přečinu krádeže. (Při této příležitosti upozorňuji, že vojenský trestní zákon přestupků nezná, nýbrž pouze zločiny a přečiny.)

II.

V prvním díle jest velmi důležité ustanovení, dle kterého u vojenských zločinů jest třeba zlého úmyslu jen tam, kde jest výslovně předepsán v definici. Když na příklad voják usne na stráži, jest to zločin porušení služby ve strážní službě, ačkoliv se zajisté o zlém úmyslu nedá mluviti. Na tuto okolnost zvláště upozorňuji, poněvadž jsem sám během prakse u vojenského soudu často slyšel, jak advokáti při vojenských zločinech v obhajovací řeči poukazovali na to, že obžalovaný zlého úmyslu neměl. Taková obhajoba jest dle vojenského trestního zákona naprosto nemožná.